

συμπεθέροι και σύμμαχοι, τρώγονται στα κρυφά σαν τὰ σκυλιά. Ο κ. Νώντας ζύπνησε, λέει, κι αρχίζει να νιώθει την τρικλοποδιά που του βάλανε. Οι άλλοι Υπουργοί, που ύπουργεύουν... και δεν κυβερνούν, σὰ Συνταγματικοί βασιλιάδες, δεν μπορούν να βαστήξουν περισσότερο τὴ βενια κηδεμονία του Ράλλη. Κ' έτσι τὸ Υπουργεῖο μας κατάντησε πιζ Ρούσικη σαλάτα ἀπὸ διάφορα ἀταίριαστα πράγματα, που ἀντὶ νὰ φαγωθῶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τοὺς ἀντιθέτους, τρώγονται ἀναμεταξύ τους.

Σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα φτάνουν οἱ ἐφημερίδες μας, ὅσο κι ἂν οἱ ὑπουργοὶ ἐπιμένουνε νὰ βεβαιώσουν πὼς ποτὲ Υπουργεῖο δὲ βρέθηκε τόσο μονοιασμένο σὰν τὸ σημερινό.

Ποιὸς λέει ἀλήθεια, θὰν τὸ δεῖξει μεθαύριο ἡ Βουλὴ. Γιὰ τὴν ὥρα ὅλοι ἔχουν δίκιο, ἀκόμα κ' ἐμεῖς.

ΜΙΑ

τραγικὴ ἀποστροφή δημοσιεύτηκε τις προάλλες σὲ κάπια πατριωτικωτάτην ἐφημερίδα ἅπ' ἀφορμὴ τοῦ νόμου γιὰ τοὺς δημοφρονοὺς που ψήφισε τελευταία ἡ Κρητικὴ Βουλὴ.

Ἡ ἀποστροφή λοιπὸν, πὸς λέτε, πὸς ἀξίζει νὰ ξεφωνίζεται μὲ δυνατὸ ταμπούλοχτύπημα, εἶναι αὕτη

«Πένθησον, Κρήτη, ὅπως σήμερον πενθεῖ καὶ σύμπασα ἡ Ἑλλάς διὰ τὰς συμφορὰς σου!»

Λέτε τώρα μοναχὰ νὰ κρίνητε ἡ Ἑλλάδα νὰ τραβᾷε τὰ μαλλιά της γιὰ τίς συμφορὰς τῆς Κρήτης; Μὰ τὸ Θέρισο, χριστιανοί, δὲν εἶναι χτεσινό. Ἐχει μῆνες καὶ μῆνες | τὴν πούρουφηξε | ὅλα τὰ δάκρυα τῆς Ἑλλάδας; σαι!

ΕΚΕΙΝΗ

Ἐρώτησα τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ
Γιατί ἔχουν τέτοια στήν ἄνοιξη τους ἀχνάδα;
Καὶ μοῦπαν πὸς τῶν γιγγίξες ἐσὺ
Καὶ πῆρες εἰς τὰ χέρια τὴν ἀσπράδα.

Τὰ ρόδα ρώτησα, γιατί κ' αὐτὰ
Ἐγυραν καὶ μὲ λίκρα πρὸς τὸ χῶμα;
Καὶ μοῦπαν πὸς τὰ φίληδες ἐσὺ
Καὶ πῆρες εἰς τὰ χεῖλη σου τὸ χεῶμα.

Τὰ τριαντάφυλλα ἐρώτησα κ' αὐτὰ
Γιὰ ποῖα φορμὴ εἶναι κλεισμέν' ἀνόμα;
Καὶ μοῦπαν πὸς τοὺς πῆρες τὴ δροσιὰ
Στ' ἀγγελικὸ κ' ἀφρόπλαστὸ σου σῶμα.

Βανίλια εἶπα, βανίλια μου, γιατί
Δὲν ἐδωδιάζουν τ' ἄνθη σὸ κλαδί σου;
Καὶ μοῦπε πὸς τὰ μύριδες ἐσὺ
Κ' ἔμειν' ὁ μόσχος γιὰ πάντα σὴν πνοή σου.

Δυὸ ἀστέρια εἶδα καὶ τὰ ρωτῶ γιατί
Τὸ γλυκὸ φῶς τους χλώμιασε καὶ σβύννει;
Καὶ μοῦπαν πὸς τὰ νοκταξες ἐσὺ
Κ' ἡ λάμψη τους στὰ μάτια σ' ἔχει μείνει.

Μὰ κ' ἡ καρδιά π' ἀδύνατα χτυπᾷ
Τὴν ἐρωτῶ πὸς ἔχασε τὸ αἷμα;
Καὶ μοῦπε πὸς τὴν πλήγωσες ἐσὺ
Μ' ἕνα γλυκὸ, δλόμαυρό σου βλέμμα

Ποταμός. Κέρκυρα
ΣΠ. Ι. ΠΕΡΟΥΛΗΣ

ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΜΑΣ *

Μόναχο 12-2-99.

Ἀγαπητέ μου φίλε,

Μαθαίνω ἀπὸ γράμματα φίλων μου πὼς μοῦ ἐπετέθησαν ἀλύπητα τώρα, καὶ περισσότερο κι ἀπὸ τὴν πρώτη φορά, ἐδῶ καὶ τρία χρόνια. Ἀλλὰ τί χρωστᾶω τάχα; Πρέπει νὰ πάψω καὶ νὰ σέφτομαι, γιατί ἡ Τέχνη ξεχωρίζει τὰ ἐπίπεδά της; Σὲ βεβαιώνω, πὼς μὲ πειράζει ἀκριτὰ ἡ ἀδικιολόγητη ἐπίθεσις, ἔστωντας κι ἂν γίνεται ἀπὸ τὴν ἀγέλη τὴν ἀγευστὴ τοῦ βαθύτερου ὄνειρου. Ὅπωςδήποτε ἐγώ, ὅταν ἀγκαλιάζω τὴν Τέχνη μου, δὲ συλλογίζουμαι κανένα· γιατί δὲ μ' ἀφήνουν καὶ μένα ἡσυχὸ στὴν ἐρημιὰ μου; Ἐνας παρῶδησε κάπιο ποίημά μου κ' ἐγράψε σὸ τέλος αὐτὴν κακὴν μὰς τὴν ψυχρὴν μὰς. Τόσο λοιπὸν ἀστοιχεῖωτος ἀπὸ εὐγένεια εἶναι αὐτὸς ὁ κύριος; Ποιὸς τὸν ἐμπόδισε νὰ κρίνει καὶ νὰ ἐπικρίνει; καὶ νὰ στιγματίσει τὸ ἔργο μου; Ὅμως δὲ στοχάζεται πὼς καὶ ἡ πρωτογέννητη ἀβρότητα ἐπιβάλλει περιορισμοὺς στὴν ἐκφραση, πὸς μπορεῖ νὰ γίξουν τὸ αἶτομο;

Ἐνας ἄλλος ἀνακάλυψε πὼς ἐκλεψα τὴν Ἐντα Γκάμπλερ τοῦ Ἴψεν, λέγοντας τὸ «παιδί της». Τὸν συχαίρω γιὰ τὴν ἀνακάλυψή του. Ποιὸς μορφωμένος δὲν ἐγνώριζε, πὼς ἡ ποιητικὴ κι ἀλληγορικὴ ἐκφραση «παιδί» ἀνήκει στὸν Ἴψεν; Ἡ ἔπρεπε νὰ κάμω ὑποσημείωσις γιὰ δυὸ τρεῖς μπουρζουάδες πὸς δὲν τὸ ἐγνώριζαν; Ἀλλὰ ὅταν κατηγοροῦν τόσο χυδαία τὸν Ἴψεν καὶ τὸ μεγαλύτερο ἀριστοῦργημά του, τὴν Ἐντα Γκάμπλερ, τὸ μεγαλύτερο γυναικεῖο χαρακτήρα πὸς ἐδημιούργησε ἡ Τέχνη, τὸ σπαρχτικώτερο δρᾶμα πὸς εἶδε ἡ ψυχὴ, τί νὰ πῶ, ἀγαπημένε μου φίλε; Μεθύστακας καὶ διαφθαρμένος ὁ Λόεμπρη!.. Ὡ, ἐκαίνο τὸ μεθύσι του, πὸς ἐπίτηδες ἴσα τόκαμε γιὰ νὰ πνίξει τῆς Ἐντας τοῦ τὸν καημό, ἂν τῶνοιθε αὐτὸς ὁ μπουρζουά κριτικὸς δὲ θὰ ἔγραφε ὅπως ἔγραψε, δὲ θὰ εἶταν, ὅπως εἶναι, στὴν Τέχνη!..

Τί σοῦ τὰ γράφω αὐτὰ, ἔσχετα ὅπως διόλου; Συλλογιόυμαι, πὼς ἐσὺ διαβλέπεις τὸ ἀληθινώτερο, φαντάζουμαι, πὼς ἐσὺ ἀπὸ τὴ χυδαιολογία τὴν ἄλλη, θὰ ἐσπαρτάρησες ὅταν ἡ Ντουῖζε ἐσκίξε κ' ἐκαίγε τὸ «παιδί» τῆς ἀλληνης... Ὡ, γιατί νὰ μὴν τὴν ἰδῶ κ' ἐγώ! Τὴν ἐπλήρωσα ἀκριτὰ τὴ Γερμανία... Μὰ ὄχι, φίλε μου. Ἄν εἶναι κάτι παραπάνω κι ἀπὸ τὴ Ντουῖζε, βεβαιώσου πὼς εἶναι τὸ Γερμανικὸ Πνεῦμα.

Σὲ φιλῶ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΠΥΣΗΣ

(*) Σκαλίζοντας προκτεὶς κάτι παλιὰ χαρτιά μου βρῆκα ἕνα γράμμα τοῦ μακαρίτη φίλου μου Καμπύσης πὸς μοῦ τῆξε στείλει ἀπὸ τὸ Μόναχο τὴν ἐποχὴ πὸς σκυλοβρίζοντανε δῶ ἀπὸ τοὺς κριτικούς τῶν ἐφημερίδων ὁ Ἴψεν γιατί... τὸλμησε νὰ γράψει τὴν Ἐντα Γκάμπλερ, πὸς τὴν παρᾶσταίνε κείνες τις μέρες ἡ μεγάλη Ντουῖζε σὸ Δημοτικὸ μας θέατρο. Τότε πῆρε τὸ μερτικό του στὶς βρισίες κι ὁ Καμπύσης, γιατί σὲ κάπιο ποίημά του, τυπωμένο στὴν «Τέχνη», εἶχε κλέψει—κατὰ τοὺς κριτικούς μας πάντα—τὸν Ἴψεν, ὀνομάζοντας κι αὐτὸς τὸ ἔργο του «παιδί του», σὰν τὴν Ἐντα. Τὸ γράμμα ἀξίζει νὰ διαβαστῆ καὶ σήμερα, ἀφοῦ καὶ σήμερα οἱ ἴδιες φωτεινὲς ἰδέες βασιλεύουνε στὸν τύπο μας.

Δ. Π. Τ.

ΕΛΠΙΔΕΣ

Πόνων πὸς φέρονουν σὴν ζωὴ τὸν Ἄδη
Τὴ θέση τώρα παίρνουν οἱ ἐλπίδες.
Σὰν ἄλλου ἤλιου ἐπέλαμπρες ἀχτίδες
Διώχοντας τῆς ψυχῆς μου τὸ σκοτάδι.

Μακρὰ κι ἀπ' τὴν καρδιὰ κι ἀπ' τὸ κεφάλι
Ἄπ' ἀπὲς τώρα χάνεται διωγμένη
Τοῦ Χάρου κόρη ἡ λίκρα ἀγαπημένη
Κι ἀδερφὴ τῆς ἀρρώστειας πὸς μεγάλη!

Ἄπ' τις ἐλπίδες ἡ καρδιὰ ἀναστήθη
Σὲ μιὰ ζωὴ καινούρια νὰ πιστέψῃ
Καὶ θάφηκε ἡ παλιὰ ζωὴ στὴ σκῆψη.
Σὰν ἕνα ξεχασμένο παραμῦθι.

Καὶ γῆρο μου οἱ δλόχρους ἐλπίδες
Σκορπίσανε χαρὰς φωτοπλημμύρα
Καὶ τὸ δαυλὸ τῆς νιότης ξανατῆρα
Κ' ἔκαψα τοῦ φερέθρου τις σαπίδες!

ΕΝΑΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

Ἀγαπητέ μου «Νουμά»,

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μπῆ σὲ βιβλίον ἡ ἱστορία τοῦ Γλωσσικοῦ μας Ἀγώνα. Δηλαδή, πὼς ἄρχισε ἀπὸ τὸ Θεσχίνη τὸ Λίθαδζ, πὸς «Δηλίου ἰδεῖτο δύτου», πὼς ἦρθε σὸ Βερναρδάκη, πὸς ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ διάφανα κύματά του λόγιαζες κάτου τὸν ἀμμοδερό ἢ φυκιωμένο πάτο, πὼς κατάντησε σὸ Γαβριηλίδη πὸς μὰς εἶδεινε κάπου κάπου παρήγορες ξέρες, καὶ τέλος πὼς ἦρθαμε στὸν Ψυχάρη, στὸν Πάλλη, καὶ στὸν Παλαμζ, πὸς μὰς ἀφίνουσε καὶ πατοῦμε στεριά.

Ἀπὸ βιβλίον ἀνάγκη δὲν ἔχουμε γιὰ νὰ μελετήσουμε αὐτὸ τὸ ζετῆλιγμα. Κάθε λόγιος, θέλεις δημοσιογράφος εἶναι, θέλεις δάσκαλος, δικηγόρος, γιατρός, ἢ καὶ παπᾶς, ἔχει ἀπάνω στὴ γλώσσα του τυπωμένη μιὰ σελίδα τοῦ Γλωσσικοῦ μας Ἀγώνα.

Ἐνα μονάχα παρᾶδειγμα νὰ σοῦ δώσω.

Εἶχα τὴν καλὴ τύχη τις προάλλες νάντραμῶσω στὴν Πόλη ἕναν ἀπὸ τοὺς καλοὺς δημοσιογράφους ἐκεῖ. Γνωρίζοντας ὁ φίλος πὼς ἂν καὶ οφρέσκος ἀπὸ τὸν μπαρμπέρη «μαλλιαρίζω» ὅμως, μοῦ ἄρχισε μιὰ διδαχὴ πὸς ξεκινούσε ἀπὸ τὸν Κοραῖ καὶ κατέβαινε ὡς τὸ Χατζιδάκι. Μοῦ φάνηκε σὰ νᾶτραγωχ τὸ χτεσινό μου φρεῖ ξαναξισταμένο. Καὶ μιὰ μπαγιατιάτικη σάλτσκα ἀπὸ ἑλληνικοῦρες ἀνυπόφερτη. Ἐλεγε κ' ἔγραφε κύριο κῆθρο ἀπὸ κείνα τᾶτέλειωτα, τᾶπολυτογενικωμένα.

Αὐτὴ εἶταν ἡ πρώτη φράση, (μὲ τὸ συμπάθειον) τοῦ Γλωσσικοῦ ἀγώνα.

Ὅταν, κροῦ φάνηκε πὼς τέλειωσε, τοῦθγαλα ἕνα δυὸ πράχειρες παρατήρησες ἀπὸ τὸν κοινὸ νοῦ, νὰ ποῦμε, κὶ ὄχι ἀπὸ βιβλία, φάνηκε σὰ νὰ μὴν τὰ εἶχε στοχαστῆ ὁ φίλος αὐτὰ, ἐπειδὴ οἱ καθαρολάτρηδες ἀνάμεσά τους τὰ δικὰ τους μόνο κοπανίζουν, καὶ τὰ ἐνάντια πολὺ σπάνια τὰ διαβάξουν ἢ καὶ τᾶκούνε. Ἡ κὶ ἂν τᾶκούσουν, εἶναι στρεβλωμένα ἐπίτηδες καὶ μὲ κακὴ πίστη, καθὼς π. χ. τὰ σκλιαρίσματα πὸς φημίζεται πὼς περιέχει ἡ Μεταφραση τοῦ Βαγγέλιου.

Ζωήρψε λοιπὸν τότες ὁ φίλος, κὶ ἀπάνω στὴν ἀγωνία του νὰ βρῆ κάπια ἀπάντησι, τοῦ ξέφευχαν

κάμποσοι δημοτικισμοί, έγινε μάλλον λόγους τέρθο του είδος Γαβριηλίδικο.

Τέλος όταν πήραμε τὰ ἐπιχειρήματα ἕνα ἕνα καὶ τὰ συζητήσαμε μὲ τρόπο ἀπάνω κάτω Ψυχάρικο, — σου δίνω τὸ λόγο μου, ἀγαπητέ μου Νουμά — μήτε λέξη καθαρεύουσα δὲν εἶχαν τὰ λόγια του. Παρὰ κατακυλούσαν γάργαρα καὶ καθάρια σὰν τὰ νερά στῆς ρεματιᾶς τὰ χαλίγια.

Ἔτσι, σὲ λίγη ὥρα μέσα, διάβασα καὶ μελέτησα τὴν ἱστορία τοῦ Γλωσσικοῦ μας Ἀγώνα.

Ἀθήνα, 3—9—05.

ΚΟΣΜΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Η ΖΥΓΑΡΙΑ

Στὸ φίλο Ι. Σιώτη

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο, εἶχανε δύο θεοὺς τὸν Ἀπάνω καὶ τὸν Κάτω.

Ὅσοι πιστέβανε τὸν Ἀπάνω, τὸ θεὸ τοῦ Οὐρανοῦ νὰ ποῦμε, λέγανε πού ὁ κόσμος πού ζοῦμε εἶναι ψέφτικος καὶ μάταιος καὶ πού ὁ θάνατος μᾶς φέρνει στὴν ἀληθινή ζωή. Πού ὅσο πιότερα σ' ἀπὸ τὸν κόσμο στερηθοῦμε τόσο πιότερα θὰ ἀπολάψουμε στὸν ἄλλο. Πού ἕνας εἶναι ὁ θεὸς, ὁ Ἀπάνω.

Ὅσοι πάλι πιστέβανε στὸν Κάτω, μ' ἄλλα λόγια τὸ θεὸ τῆς Γῆς, λέγανε πού γιὰ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχει ἄλλο κόσμο. Πού ἕνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς κόσμος, ἀπὸς πού βλέπουμε τὰ μάτια μας. Ὅ,τι φᾶς κι ὅ,τι πιεῖς σ' ἀπὸ τὸν κόσμο. Πέθανες τελέψανε ὅλα.

Τὸ λοιπὸν, εἶτανε δύο γειτόνοι, ὁ κύρ Γιώργης κι ὁ κύρ Γιάννης, πού πιστέβανε ὁ ἕνας τὸν Ἀπάνω θεὸ κι ὁ ἄλλος τὸν Κάτω. Κι οἱ δύο τους εἶχανε καλὰ τὸ ἐδικὸ τους σπίτια, χωράφια, ἀμπέλια, ζῶα καὶ χρηματικά. Τὰ βρόικανε ἀπὸ τοὺς γονιούς τους.

Ὁ κύρ Γιώργης εἶτανε ἕνας καλὸς, καλῶτατος ἀνθρώπος. Τῆς ψυχῆς του, πού λένε. Οἱ ἀνθρώποι του τρώγανε καὶ πίνανε ὅσο τραβοῦσε ἡ ὄρεξή τους. Οἱ ἐργάτες του ἐργαζότανε ὅσο θέλανε. Κοντὰ μεσημέρι πιάνανε δουλιὰ, κοντὰ μεσημέρι φεύγανε. Πολύ πολύ, ὁ κύρ Γιώργης, δὲ σκοτιζότανε ἂν τ' ἀμπέλια του θὰ κάμουν κρασί καὶ τὰ χωράφια του σιτάρι. Ἄν πήγαινε καλὰ ἡ ἐσοδιά, κρατοῦσε ὅ,τι τοῦ χρειάζοτανε γιὰ τὴ θροφή του, καὶ τὰ περισσότερα τὰ μοίραζε στοὺς φτωχοὺς.

Ὁ κύρ Γιάννης, τὸ ἐνάντιο, εἶτανε ἕνας παμπόνηρος καὶ τετραπερασμένος ἀνθρώπος. Κοίταζε μὲ κάθε τρόπο, καὶ μὲ κλεψιῆς ἀκόμα, πῶς νὰ πλύνει τὴν περιουσία του καὶ νὰ τὴ χαρῆ ἀπὸς μονάχα. Πέθαινε στὴ δουλιὰ τους ἀνθρώπους του καὶ τὰ ζῶα του. Φαγὶ μὲ τὸ δράμι. Ξύλο μὲ τὸ καντάρι. Τῆς ἐσοδιῆς του τίς φύλαγε νὰ τίς πωλήσει σὰν ψοφοῦσε πιά ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν πείνα. Τὰ χρήματά του τὰ τόκιζε ἐκατὸ τὰ ἐκατό. Ἐγύθνε τὸν κόσμο μὲ μιὰ λέξη.

Ὅλ' ἀφτά, κακὰ ψυχρά, δὲ θὰ τὸν ἐμελλε τὸν κύρ Γιώργη, ἂν ὁ γείτονάς του, ὁ κύρ Γιάννης, δὲν τὸν ἐνοχλοῦσε κάθε μέρα καὶ δὲν τὰ ἔβαζε μαζί του.

Τὶ θέλει καὶ δὲν τοῦ ἔκανε: Χαλνοῦσε τίς φραγιές καὶ τὰ σκαρτά του. Πειραζε τὰ ζῶα του. Τὸν ἔβριζε. Τόνε συκοφαντοῦσε. Τόνε ραδιοργοῦσε. Τοῦ ἔκλεβε τίς ἐσοδιῆς του. Καὶ τὸ πιδ χειρότερο τοῦ ἔ-

βγαζε τὴ χωραφιῶ του τὰ σταλίγια καὶ τοῦ ἀρπαζε τὴ γῆ του.

Ὁ κύρ Γιώργης παράβλεπε γιὰ ὅλ' ἀφτά καὶ τοῦ ἔλεγε μὲ καλοσύνη.

— Τὶ βγάζεις, καημένη γείτονα, νὰ θησαυρίζεις; Μαζὶ σου θὰ τὰ πάρεις; Ἄβριο θὰ πεθάνεις καὶ θὰ τὰ βροῦνε ἄλλοι. Κοίταξε λιγάκι τὴν ψυχὴ σου νὰ τὴν πᾶς στὸν ἄλλο κόσμο πιδ λαφοῖά ἀπὸ τίς ἀμαρτίες τουτουνοῦ.

— Χτῆνο! Ἀνίκανε! Τεμπέλη! τοῦ ἀπολογότανε ὁ κύρ Γιάννης. Δὲ βλέπεις πού ψάρισες καὶ κάθισαι στὸν ἥλιο περιμένοντας νὰ πέσει ἕνα κομμάτι φωμὶ γιὰ νὰ τὸ φᾶς, μόνο μου θὲς καὶ νὰ μὲ μάθεις πῶς νὰ ζήσω; Ἐγὼ τὴ χαίρομαι, βρέ, τὴ ζωὴ μου. Τρώγω καλὰ, πίνω καλὰ καὶ δὲν ἀφίνω ἐφτυχία πού νὰ μὴν τὴν ἀπολάψω. Ἐσ' εἶσαι γιὰ τὸν ἄλλον κόσμο. Τὶ τὰ θὲς λοιπὸν τὰ ἔχει καὶ τὰ καλὰ σ' ἀφτόνα; Δὲ σοῦ πρέπουνε.

— Συλλογίσου, κύρ Γιάννη, πού θὰ πεθάνωμὲ μιὰ μέρα καὶ θὰ δώκεις λόγο στὸ θεὸ γι' ἀφτά πού κάνεις.

— Σὰν πεθάνω, φωτιὰ νὰ τὰ κάψει ὅλα! Τὰ σκαυλήγια πού θὰ μᾶς φᾶνε, ἐμένα, θὰ βροῦνε πλουσιοπάροχα νὰ φᾶνε, ἐμένα, θὰ βροῦνε μονάχα τὸ βρωμέπετό σου.

Νὰ μὴ σᾶς τὰ πολυλογῶ, δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς κ' ἐνῶ ὁ κύρ Γιάννης γίνηκε ὁ πλουσιώτερος τοῦ τόπου, ὁ κύρ Γιώργης κατάντησε φτωχὸς, πεντάφτωχος ἀπὸ τὴν καλοσύνη του καὶ τὴν πλεονεξία τοῦ γειτόνου του.

Μιὰ μέρα πού ζητιάνεψε σπίτι σπίτι καὶ δὲν τοῦ δώκανε μήτε ἀπόκομα φωμιοῦ νὰ φάει, κάθισε βασιγιστισμένος σὲ μιὰ ξερὴ πέτρα ὄξω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ εἶπε.

— Θεὸ μου, γλύτωσέ με ἀπὸ ἀφτό τὸν κόσμο. Πᾶρε με στὴ βασιλεία σου.

Ἐνας καθαλάρης πού ἐρχότανε τὸν εἶδε. Στάθηκε καὶ τὸν ρώτησε.

— Τὶ ἔχεις, πατριώτη;

— Μοίρασα στοὺς φτωχοὺς τὰ ὑπάρχοντά μου, ἄλλα μου κλέψανε καὶ τώρα θέλω νὰ πεθάνω, τοῦ ἀπάντησε ὁ κύρ Γιώργης.

Ὁ καθαλάρης καταιθάσε ἀπὸ τὸ δισάκι του μιὰ ζυγαριὰ καὶ βάζοντας τὸν κύρ Γιώργη ἀπάνω τόνε ζύγισσε.

— Πῶ! πῶ! εὐλογημένη, εἶπε. Δὲ ζυγιάζεις μήτε ἕνα δράμι. Εἶσαι ὀλότεια λειψός.

— Τὶ νὰ σοῦ κάμω, ἀφεντικό, εἶπε ὁ κύρ Γιώργης. Ὁ γείτονάς μου ὁ κύρ Γιάννης μὲ κατὰκλεψε. Δὲ μὴ ἀφῆκε τίποτα.

— Ἐλα μαζί μου, εἶπε ὁ καθαλάρης.

Καὶ τραβήξανε γιὰ τὸ χωριὸ.

— Νάτονα!

Εἶπε ὁ κύρ Γιώργης μπαίνοντας στὸ χωριὸ σὰν εἶδε τὸν κύρ Γιάννη πού καθότανε στὸν καφενέ κ' ἔπινε τὸ ναργίλε του.

Ὁ καθαλάρης κατὰίθηκε ἀπὸ τὸ ἄλογό του καὶ πιάνοντας τὸν κύρ Γιάννη ἀπὸ τὸ χεῖρ:

— Ἐλα δῶ, ἐσύ, τοῦ εἶπε, νὰ σὲ ζυγιάσω.

— Ποιὸς εἶσαι σὺ καὶ μὲ τί δικαίωμα μ' ἀγρίζεις; εἶπε ὁ κύρ Γιάννης.

— Εἶμαι ὁ ἀρχοντας τοῦ τόπου σας.

— Δεῖξε μου τὴ βούλα σου.

Ὁ καθαλάρης ἔβγαλε ἀπὸ ἕνα μεταξωτὸ πουγὶ τὴ χρουστὴ βούλα. Σὰν τὴν εἶδε ὁ κύρ Γιάννης φοβήθηκε καὶ εἶπε μὲς τὸ νοῦ του:

— Τὶ νὰ θέλει τάχα ἀφτός μὲ τὸ ζύγιασμα του;

Μὰ στάθηκε στὸν ἀρχοντα μπροστὰ καὶ ζυγιάστηκε. Κ' ἔβλεπε καὶ τὴ ζυγαριὰ μὲ τὰ δύο του τὰ μάτια μὴ γελαστῆ.

— Πῶ! πῶ! εἶπε ὁ καθαλάρης, σὰν τόνε ζυγίασε. Ἐσὺ βαρεῖς πολὺ. Εἶσαι παραπάνω ἀπ' ὅ,τι πρέπει. Γλήγορα νὰ δώκεις τοῦ κύρ Γιώργη ὅ,τι τοῦ λείπει γιὰ νὰρτετε σὲ ἀναλογία.

— Δὲ θέλω τίποτα, ἐφώναξε ὁ κύρ Γιώργης. Ἐφκαριστῶ, ἀφεντικό. Ἐγὼ θὰ ἔβρω στὸν ἄλλο κόσμο. Θὰ μοῦ τὰ δώκει ὁ θεός.

— Δὲ δίνω τίποτα, εἶπε ὁ κύρ Γιάννης. Ἐγὼ τᾶκαμα μὲ τὸν ἴδρω μου. Ἄς εἶναι καλὰ ὁ θεός πού μοῦ τᾶδωκε.

Ὁ καθαλάρης κοίταζε περίεργος τοὺς δύο γειτόνους. Πρώτη φορὰ ἐρχότανε νὰ κάμει ἐπιθεώρηση στὸν τόπο καὶ δὲ καταλάβαινε τί θένε νὰ ποῦνε.

— Τὶ λέτε, βρέ χαμήνοι; τοὺς εἶπε. Ποιὸς θεός;

— Ὁ Ἀπάνω, ἀπάντησε ὁ κύρ Γιώργης.

— Ὁ Κάτω, φώναξε ὁ κύρ Γιάννης.

Ὁ καθαλάρης γέλασε.

— Ἐλάτε δῶ, εἶπε στοὺς δύο γειτόνους. Εἶδτε ποτέ σας τοὺς θεοὺς αὐτοὺς; Ὅχι. Μάθετε λοιπὸν πού ἐκεῖνος πού ἔκαμε τὸν κόσμο μήτ' ἐγὼ, μήτε σεῖς, μήτε κανένας τόνε ξέρει. Ὅμως ὅλα ἔχουν τάξη καὶ νόμο στὸν κόσμο. Καὶ τὸ καλὸ καὶ τὸ κακό, κ' ἡ ζυπνάδα κ' ἡ κουταμάρα, κ' ὁ πλοῦτος κ' ἡ φτώχεια. Ἄλλοιως δὲ θὰ γινόσαστε καὶ δὲ θὰ ζούσαστε μαζί. Ἐγὼ λοιπὸν ὁ φυλακτόρας τῆς τάξης καὶ τοῦ νόμου σας διαταζῶ γλήγορα ν' ἀφῆκετε ἄσυχους τοὺς θεοὺς καὶ νὰ βολέψετε τίς δουλιές σας. Ἐσὺ κύρ Γιάννη, θὰ δώκεις ἀμέσως στὸν κύρ Γιώργη ὅσα τοῦ πῆρες καὶ θὰ τὸν βοηθᾶς κι ὅλας σὰν ἔχει τὴν ἀνάγκη σου. Κ' ἐσὺ κύρ Γιώργη πιάσε νὰ δουλέψεις καὶ νὰ μὴ σκορπᾶς σὲ χασομέρηδες τὸ ἔχει σου. Γ.κατί, καημένοι μου, τὴ βλέπετε τὴ ζυγαριὰ; Ἀφτὴ εἶναι ἡ τάξη καὶ ὁ νόμος τῆς ζωῆς. Ὅταν ξανάρτω κ' ἔβρω πού ὁ ἕνας πῆρε τᾶλλονοῦ τὸ δίκιο, ἔχει καὶ φυλακὴ καὶ ἄλλες τιμωρίες πιδ βαριές γιὰ νὰ σας τιμωρήσω.

— Τὸ λοιπὸν ἔχει κι ἄλλο κόσμο; ρώτηξε ὁ κύρ Γιάννης.

— Τὸ λοιπὸν δὲν ἔχει ἄλλο κόσμο; ρώτηξε ὁ κύρ Γιώργης.

— Ἀφτό δουλιὰ δική σας δὲν εἶναι, ἀπάντησε ὁ καθαλάρης. Οὔτε καὶ νὰ χάνετε καιρὸ νὰ σπάτε τὸ κεφάλι σας. Ἐσεῖς κοιτάζετε νὰ ζήσετε μὲ τάξη καὶ μ' ἀγάπη σ' ἀφτό τὸν κόσμο καὶ τὰ μελλούμενα εἶναι ἄλλοιοῦ δουλιὰ.

Ὁ κύρ Γιάννης κοίταζε τὸν κύρ Γιώργη καὶ τοῦ εἶπε.

— Βλάκα! Δὲ σοῦ λεγα πού πρέπει νὰ δουλέψεις καὶ νὰ ζεῖς καλὰ;

— Κ' ἐγὼ, δὲ σοῦ λεγα πού δὲν πρέπει νὰ πέρνεις τ' ἄλλοιοῦ τὸ δίκιο;

Δεκαφτὰ τοῦ Ἰουῆ 1905.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΦΥΤΙΑΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82